

ที่ ศย ๐๑๖/ ๔๒๓๐๐

สำนักงานศาลยุติธรรม
ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร
กทม. ๑๐๕๐๐

๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๐

เรื่อง การยืนยันร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๑๔๔๗ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๐ แจ้งว่า ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. ที่สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี โดยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (รองศาสตราจารย์ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์) และกระทรวงยุติธรรม เสนอเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมแจ้งยืนยันความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ ที่ผ่านการตรวจพิจารณาแล้วไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยตรง

สำนักงานศาลยุติธรรมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติ ฉบับดังกล่าว แต่มีข้อสังเกตบางประการซึ่งได้ชี้แจงต่อที่ประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว ดังนี้

ก. ข้อสังเกตตามร่างมาตรา ๙๕/๒

ร่างมาตรา ๙๕/๒ แก้ไขโดยมีหลักการว่า หากผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีให้อายุความสะดุดหยุดลง ซึ่งในหลักการดังกล่าว สำนักงานศาลยุติธรรม มีข้อสังเกตดังต่อไปนี้ กล่าวคือ

๑. หากไม่นับกรณีของการไม่มีกำหนดอายุความอย่างในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์แล้ว (ซึ่งโดยหลักของระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ความผิดอาญาจะไม่มีกำหนดอายุความ เว้นแต่กฎหมายจะกำหนดไว้โดยเฉพาะให้มีอายุความ) ระบบกฎหมายที่ยอมรับหลักการในเรื่องของอายุความอย่างในระบบกฎหมายซีวิลลอว์ ซึ่งรวมทั้งประเทศไทยด้วยนั้น การมีอายุความในการฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ก็เพื่อที่จะเป็นการเร่งรัดเจ้าหน้าที่ของรัฐให้รีบนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี ดังนั้น การแก้ไขหลักการเดิมโดยกำหนดให้ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีให้อายุความสะดุดหยุดลง ก็เท่ากับว่าในกรณีดังกล่าวไม่มีกำหนดอายุความ

อันอาจจะเป็นผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่กระตือรือร้นในการที่จะรับนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี

๒. การกำหนดให้ความผิดตาม (๑) ของมาตรา ๙๕/๒ เป็นกรณีที่หากผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีแล้ว เป็นเหตุให้อายุความสะดุดหยุดลง เพื่อแก้ไขปัญหาก็แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น หากพิจารณาโดยละเอียดแล้ว จะเห็นได้ว่า กำหนดอายุความที่มีไว้ส่วนหนึ่ง ก็เพื่อประโยชน์ในเรื่องของการแสวงหาพยานหลักฐานในการกระทำความผิด เพราะเวลายังผ่านไปนานเท่าใด พยานหลักฐานในการกระทำความผิดก็ยิ่งจะลดน้อยถอยลงไปเท่านั้น และเมื่อพิจารณาประกอบกับแนวคำพิพากษาศาลฎีกาของไทยที่วางหลักไว้ว่า ในการกระทำความผิดอาญาใด โทษยิ่งสูง ศาลยิ่งจะต้องใช้ความระมัดระวังในการรับฟังพยานหลักฐาน ร่างมาตรา ๙๕/๒(๑) แม้จะมีเจตนาที่ดีเพื่อที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ แต่ก็ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ เพราะเมื่อโทษยิ่งสูง ศาลยิ่งจะต้องรับฟังพยานหลักฐานด้วยความระมัดระวัง เมื่อเวลาผ่านไปนาน หลักฐานก็ยิ่งเจือจาง ยิ่งจะเป็นเหตุให้ศาลต้องยกฟ้องในเหตุยกประโยชน์ในข้อสงสัยให้จำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗ วรรคสอง

๓. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญานับนี้ มีเหตุผลในการแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากอนุสัญญาดังกล่าวจะเห็นว่า ข้อเรียกร้องให้บัญญัติกฎหมายภายในดังกล่าวนั้นเป็นการเรียกร้องให้บัญญัติความผิดเป็นฐานความผิดไปที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน แต่ร่างมาตรา ๙๕/๒ (๑) เป็นการกำหนดจากฐานของอัตราโทษ แทนที่จะเป็นฐานความผิด จึงอาจรวมความผิดอาญาฐานอื่น ๆ ที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชันไว้ด้วย นอกจากนี้ การนำหลักการที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามองค์กรอาชญากรรม มาใช้กับความผิดอาญาทั่ว ๆ ไป จะเป็นผลให้กฎหมายอาญาขาดความเป็นเอกภาพได้

๔. เนื่องจากการให้อายุความสะดุดหยุดลงในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี ตามมาตรา ๙๕/๒ มีข้อโต้แย้งตามที่กล่าวมาข้างต้น ทางออกของปัญหาดังกล่าวน่าจะอยู่ที่การหยุดนับอายุความในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีไปต่างประเทศ เพราะในกรณีดังกล่าวอำนาจรัฐไม่สามารถที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้อย่างในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีในประเทศไทย ตามกฎหมายต่างประเทศ เช่น กฎหมายเยอรมันกับบัญญัติให้ไม่นับอายุความนับแต่เมื่อมีการร้องขอให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน นอกจากนี้สำนักงานศาลยุติธรรมมีความเห็นเพิ่มเติมว่า การหยุดนับอายุความน่าจะรวมถึงกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย เพราะการที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยดำรงสถานะดังกล่าว อาจจะเป็นผลให้พยานไม่กล้าที่จะให้ข้อเท็จจริงกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจที่จะนำตัว

ผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมายได้ อายุความจะเริ่มนับต่อก็ต่อเมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยพ้นจากการดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ข. ข้อสังเกตตามร่างมาตรา ๘๘ วรรคสอง

ร่างมาตรา ๘๘ วรรคสอง แก้ไขโดยมีหลักการว่า หากผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดที่กำหนดไว้หลบหนี ให้หยุดนับอายุความในการบังคับคดี ซึ่งหลักการดังกล่าวสำนักงานศาลยุติธรรม มีข้อสังเกตดังต่อไปนี้ กล่าวคือ

๑. หลักการที่ให้หยุดนับอายุความ เมื่อผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดได้หลบหนีนั้น ผลก็เท่ากับว่า ในกรณีตามร่างมาตรา ๘๘ วรรคสอง จะเป็นกรณีที่ไม่มีกำหนดอายุความ อย่างไรก็ตาม กำหนดอายุความ นอกจากจะมีไว้เพื่อประโยชน์ในเรื่องของการแสวงหาพยานหลักฐานในการกระทำความผิดแล้ว กำหนดอายุความยังมีไว้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความชอบธรรมในการลงโทษผู้กระทำความผิดด้วย เพราะยิ่งเวลาผ่านไปนานเท่าใด ความชอบธรรมของรัฐในการที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดก็ยิ่งจะลดน้อยถอยลงไปเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นความชอบธรรมในการลงโทษในแง่ของการป้องกันทั่วไปหรือการป้องกันพิเศษ กล่าวคือ โดยหลักการแล้ว โทษในทางอาญามีไว้เพื่อเป็นการป้องกันทั่วไปในแง่ที่ว่า หากรัฐลงโทษผู้กระทำความผิดแล้ว ก็จะเป็นการทำให้ประชาชนทั่วไปที่ไม่ใช่ผู้กระทำความผิดเชื่อมั่นในระบบกฎหมายและไม่กล้าที่จะกระทำความผิด แต่หากรัฐไม่สามารถเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ ความชอบธรรมในการลงโทษในแง่ของการป้องกันทั่วไปก็จะหมดไป เพราะไม่อาจที่จะทำให้ประชาชนทั่วไปเคารพต่อกฎหมายได้ นอกจากนี้ โทษในทางอาญามีไว้เพื่อเป็นการป้องกันพิเศษด้วย ในแง่ที่การลงโทษจะเป็นการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถที่จะกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้ใหม่ การที่รัฐไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ เมื่อเวลาผ่านไปนานเท่าใด โดยผู้หนีไม่ได้กระทำความผิดขึ้นมาใหม่ ก็ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นว่า บุคคลดังกล่าวได้แก้ไขปรับปรุงตนเองแล้ว การลงโทษจึงไม่มีประโยชน์ในแง่ของการป้องกันพิเศษ ทางออกต่อปัญหาดังกล่าว น่าจะอยู่ที่การขยายอายุความให้ยาวขึ้นไปอย่างในกรณีร่างมาตรา ๘๕/๑ ซึ่งจะเป็นการสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ ข้อ ๒๙

๒. ความชอบธรรมที่รัฐจะกำหนดให้ไม่นับอายุความในกรณีใดได้บ้างนั้น โดยหลักการแล้วจะต้องไม่ใช่กรณีที่กระทำเพื่อเป็นการขยายระยะเวลาในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีเพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่จะต้องมีเหตุผลมาจากข้อกฎหมายที่ทำให้รัฐไม่อาจที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งถ้าปราศจากเหตุผลทางข้อกฎหมายดังกล่าวแล้ว รัฐก็จะสามารถนำผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมายได้ เช่น ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ได้รับเอกสิทธิ์ทางกฎหมาย อาทิ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น ในกรณีดังกล่าว หากรัฐจะไม่นับอายุความในระหว่างที่ผู้กระทำความผิดดำรงตำแหน่ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็เป็นความชอบธรรมที่รัฐจะกระทำได้ อย่างไรก็ตาม ตามร่าง
มาตรา ๙๘ วรรคสอง การไม่นับอายุความในกรณีดังกล่าวขาดพื้นฐานของเหตุผลทางข้อกฎหมาย
ที่ทำให้รัฐไม่อาจนำผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้ แต่เป็นการไม่นับอายุความเพื่อประโยชน์
แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาบังคับโทษเท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสรวิช เบญจกุล)

รองเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม รักษาการแทน

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

สำนักวิชาการศาลยุติธรรม

กลุ่มพัฒนากฎหมาย

โทร. ๐ ๒๕๑๒ ๘๔๖๙, ๐ ๒๕๑๒ ๘๔๗๑

โทรสาร ๐ ๒๕๑๒ ๘๔๗๑